

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ ЗА
ИНТЕЛИГЕНТЕН РАСТЕЖ

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ

ЗАЯВКА ЗА УЧАСТИЕ КАТО ЛЕКТОР В ПРОЕКТ

BG05M2OPP001-2.09-0013 Докторантски център „Св. Климент Охридски“

I. УЧЕБНА ПРОГРАМА:

Преподавател:	Доц. д-р Светослав Светозаров Риболов
Факултет:	Богословски
Наименование на курса:	Късноантични християнски автори
Семестър и година:	Трети семестър, втора година

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	16
	Семинарни упражнения	14
	Практически упражнения (хоспетиране)	
Обща аудиторна заетост		30
Извънаудиторна заетост	Реферат	
	Доклад/Презентация	
	Научно есе	
	Курсов учебен проект	60
	Учебна екскурзия	
Самостоятелна работа в библиотека или с ресурси		60
Обща извънаудиторна заетост		120
ОБЩА ЗАЕТОСТ		150
Кредити аудиторна заетост ¹		1
Кредити извънаудиторна заетост		4
ОБЩО ЕКСТ		5

¹ Моля, отбележете ако кредитите не са приложими

Анотация на учебната дисциплина:

Настоящият курс има за цел да запознае докторантите с особено важни сектори от раннохристиянската литература, имащи детерминиращо значение за разволя на християнската мисъл през вековете. Конкретните задачи са съответно за се изведат пет акцента на преден план: контекста на Късната античност и възникващото християнство, апокрифната християнска книжнина, мъченическата, свързана неразривно с аскетическата книжнина; влиянието на гностицизма и накрая – обособяване на няколко водещи богословски авторитета, чието наследство остава важен материал за византийската епоха. Това са кападокийските отци, двете школи в Александрия и Антиохия, важните западни автори начело с Хиларий и Августин, Константинополските и Йерусалимски монаси от 6 в. В рамките на курса са предвидени пет семинарни занятия от по два часа всеки, в рамките на които се предвижда работа с конкретни извори от епохата. Всички са налични в съвременни преводи, така че познаването на класически езици не се явява задължително за докторантите. Курсът е построен диалогично и в него се предполага активното включване на докторантите, които да работят самостоятелно с изворите и да размишляват свободно върху тях.

Предварителни изисквания:

Общи познания по история на идеите в Античността и Средновековието.

Очаквани резултати:

Изграждане на интегрално мислене, в което наследството на древната църква се явява неразривна част от наследството на Западната цивилизация.

Индикативна целева група:

Докторанти, участващи в докторантското училище на СУ „Св. Климент Охридски“

II. УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ:

№	Тема:	Хорариум
1	Понятие за християнска литература и нейните особености	1
2	Социология на епохата на Късната античност	1
3	Книжовност и образование през Късната античност	2
4	Най-ранните християнски писания и апостолите	2
5	Семинар върху постнововетните християнски текстове	2
6	Християнските апокрифи от Късната античност	4
7	Семинар върху апокрифната литература	2
8	Мъченическата литература на първите векове	4
9	Семинар: християнският мъченик	2
10	Апологетика и полемика с езичници и юдеи	2
11	Александрийската школа	2
12	Антиохийската школа	2
13	Семинар: Антиохийска и Александрийска школи	2

14	Начало на монашеството и аскетическата литература	2
15	Семинар: ранната християнска аскеза	2
16	Гностическата традиция и ранното християнство	2
17	Семинар: гностицизмът	2
18	Богословски авторитети от Кападокия през 4 в.	4
19	Богословски авторитети на 5-6 в.	4
20	Семинар: Кападокийските отци	2

III. БИБЛИОГРАФИЯ

Основна:

1. Свет. Риболов, *Иисус Христос – аскет или спасител. Ролята на Христовото човечество в първата фаза на арианските спорове (318-362)*, София: УИ 2014.
2. Свет. Риболов, *Изворът на асирийското и халдейско християнство. Сотериология и христология в творчеството на Теодор Мопсуестийски*, София: Изток-Запад 2013.
3. Светослав Риболов, „Видни представители на Антиохийската духовна традиция преди св. Йоан Златоуст”. *Supplementum към Богословска мисъл*, 2008, с. 162-209.
4. Любомир Тенекеджиев, *Утвърждаване на Апостолското Предание през II век. Богословската мисъл през първите три века*, том I, София: Любомъдрие, 2008.
5. Любомир Тенекеджиев, *Учението на Църквата в богословската мисъл от края на II до средата на III век. Богословската мисъл през първите три века*, том II, София: Любомъдрие, 2008.
6. о. Г. Флоровски, *Източните отци от IV век*, София: Тавор, 1998.
7. о. Г. Флоровски, *Източните отци от V до VIII век*, София: Тавор, 1997.
8. Илия Цоневски, *Патрология. Живот, съчинения и учение на църковните отци, учители и писатели*. София: Синодално издателство, 1986 (налично е и второ издание през 2008-2011).
9. Питър Браун, *Култът към светците: Възход и функции в латинското християнство*, София: Лик 2000.
10. Питър Браун, *Авторитетът на свещеното*, София: Лик 2000.
11. Питър Браун, *Власт и убеждение в Късната античност*, София: Лик, 2000.
12. Питър Браун, *Светът на Късната античност (150-750)*, София: Наука и изкуство, 1999.
13. Питър Браун, *Тялото и обществото. Мъжете, жените и сексуалното отричане през ранното християнство*, София: Агата-А, 2003.
14. Bart Ehrman, *After the New Testament: The Writings of the Apostolic Fathers. Course Guidebook*, Chantilly, Virginia 2005.
15. Bart Ehrman, *The Apocryphal Gospels: Texts and Translation*, Oxford University Press 2011.
16. Chr. Arabatzis, *Patristic Hermeneutics 4th-14th Century*, Θεσσαλονίκη 2012.
17. Ken Parry, *The Wiley Blackwell Companion to Patristics*, John Wiley & Sons, Ltd. 2015.
18. H.B. Swete, *Patristic Study*, New York 1909.
19. J.Coleman, *A History of Political Thought. From Ancient Greece to Early Christianity*, Oxford University Press 2000.
- 20.

Допълнителна:

1. E.TeSelle, *Augustine the Theologian*, London 1970.
2. D.Brown, *The Divine Trinity*, London 1985.
3. M.Wiles, “Some Reflections on the Origins of the Doctrine of the Trinity” in: JThSt 8 (1957), 92-106
4. Michel R. Barnes, ‘Re-reading Augustine’s Theology of the Trinity,’ in: S.T. Davis, D. Kendall, & G. O’Collins (eds.), *The Trinity: An Interdisciplinary Symposium on the Doctrine of the Trinity*, Oxford 2002, ch. 7 (p. 145 ff.)
5. Lewis Ayres, *Nicaea and Its Legacy*, Oxford 2004.
6. R.V.Sellers, *The Council of Chalcedon*, London 1953.
7. H.Chadwick, “Eucharist and Christology in the Nestorian Controversy” in: JTS 2 (1951), 145-64.

8. Th.G. Weinandy & D. Keating (eds.), *The Theology of St Cyril of Alexandria: A Critical Appreciation*, London 2003, contributions by Weinandy and Young.
9. F.Young, *From Nicaea to Chalcedon*, London 1983.
10. J.A.McGuckin, *St.Cyril of Alexandria: The Christological Controversy. Its History, Theology and Texts*, Leiden 1994.
11. L.Abramowski, *The Theology of Theodore of Mopsuestia*, in id., *Formula and Context*, London 1992.
12. Frederick G. McLeod, 'The Christological Ramifications of Theodore of Mopsuestia's Understanding of Baptism and the Eucharist,' in: *Journal of Early Christian Studies* 10 (2002) 37-75.
13. R.A.Norris, *Manhood and Christ*, Oxford 1963.
14. R.A.Norris (ed.), *The Christological Controversy*, Philadelphia 1980.
15. J.Daniélou, *The Origins of Latin Christianity*, London 1977.
16. D. Minns, *Irenaeus*, London 1994.
17. J.T.Nielsen, *Adam and Christ in the Theology of Irenaeus of Lyons*, Assen 1968.
18. R.Bultmann, *Primitive Christianity in its Contemporary Setting*, London 1956.
19. K.Rudolph, *Gnosis*, Edinburgh 1983.
20. S.G.Hall, *Doctrine and Practise in the Early Church*, London 1991.

Дата: 30.05.2017

Съставил:

доц. д-р Светослав Риболов